

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครสวรรค์เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิกสูตร *

A MANAGEMENT MODEL TO DEVELOP THE INTERNAL QUALITY
ASSURANCE SYSTEM FOR SCHOOLS UNDER NAKHONGSAWANPRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1 ON DUTTIAPÂPANIKI SUTTA

วรินทร์ธรา ภัคัมพาพันธ์¹, ธาณี เกสทอง² และ วรกฤต เดือนช้าง³

Warinthara Pukumpapun¹, Thane Gesthong² and Worrakrit Thuenchang³

¹⁻³มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์, ประเทศไทย

¹⁻³Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhonsawan campus, Thailand.

Corresponding Author's E-mail: warinthara2524@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 2) สร้างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิกสูตร 3) ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิกสูตร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ครูผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพระดับประถมศึกษา และครูผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพระดับปฐมวัย จำนวน 113 แห่งๆ ละ 4 คน รวม 452 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบประเมินและรับรองรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ได้ 7 องค์ประกอบ 82 ตัวแปร

* Received 30 January 2025; Revised 6 February 2025; Accepted 12 February 2025

2. รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ (1) ส่วนนำ (2) เนื้อหาและแนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรทางการบริหารสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา องค์ประกอบที่ 6 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา และองค์ประกอบที่ 7 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และ (3) เงื่อนไขความสำเร็จ

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร พบว่า มีความถูกต้อง มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสมและมีประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ผู้บริหาร, รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, หลักทฤษฎีปาปนิคสูตร

Abstract

The objectives of this research were 1) to analyze the management components for developing an internal quality assurance system in schools under the Office of the Primary Educational Service Area 1 Nakhon Sawan, 2) to create a management model for developing an internal quality assurance system in schools under the Office of the Primary Educational Service Area 1 Nakhon Sawan based on the Dutiyapapanika Sutta, and 3) to evaluate the management model for developing an internal quality assurance system in schools under the Office of the Primary Educational Service Area 1 Nakhon Sawan based on the Dutiyapapanika Sutta. The samples consisted of school administrators, academic teachers, teachers responsible for primary school quality assurance, and teachers responsible for early childhood quality assurance, totaling 452 people in 113 schools. The tools used for data collection were interviews, questionnaires, and model evaluation and approval forms. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. Exploratory Factor Analysis (EFA)

The research results found that

1. The analysis of the components of management to develop the internal quality assurance system of schools under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Nakhon Sawan, resulted in 7 components and 82 variables.

2. The management model to develop the internal quality assurance system of schools under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Nakhon Sawan, according to the principles of the Dutiyapapanika Sutta, consists of 3 parts: (1) Introduction; (2) Content and guidelines for operations, including Component 1: Leadership of school administrators; Component 2: School administration resources; Component 3: School management; Component 4: Student-centered teaching and learning; Component 5: Monitoring, monitoring and evaluation of education management; Component 6: Creating a collaborative network for education management; and Component 7: Student quality development; and (3) Conditions for success.

3. The results of the evaluation of the management model to develop the internal quality assurance system of schools under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Nakhon Sawan, according to the principles of the Dutiyapapanika Sutta found that it was correct, feasible, appropriate and useful at the highest level.

Keywords: Administrator, Internal Quality Assurance Model, Dutiyapapanikasutta

บทนำ

การจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมุ่งจัดการศึกษาตามหลักสำคัญ 3 ประการ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้แก่ 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักแห่งความมีเอกภาพด้านนโยบาย แต่หลากหลายในทางปฏิบัติ และ 3) หลักแห่งการมีส่วนร่วมของประชาชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 9(3) ได้กำหนดให้การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักที่สำคัญข้อหนึ่ง คือมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยมาตรา 31 ให้กระทรวงมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษาการจัดการศึกษาของ

ชาติจะต้องทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนอันเป็นผลที่เกิดจากการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา จนถึงการศึกษา อุดมศึกษา ทั้งนี้ สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดแนวคิด ปรัชญา และวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษาให้เป็นอัตลักษณ์และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตามความถนัดของผู้เรียนหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการสนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมิน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ มีระบบการบริหารจัดการทั้งด้านผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากร หลักสูตรการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล ทรัพยากร สิ่งสนับสนุนการศึกษาและการประเมิน ตลอดจนระบบและกลไกการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ถึงประสงค์ ที่เหมาะสมตามแต่ละระดับและประเภทการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 ได้กำหนดระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษาหน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561)

ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ และดำเนินการอย่างยั่งยืนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสถานศึกษาต้องมีการทำงานที่มุ่งประโยชน์ที่จะเกิด แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความตระหนัก รับรู้และเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นระบบมีคุณภาพ ผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายและดำเนินกิจกรรม/โครงการ ที่ใช้ผลการประเมินตนเองผลการประเมินคุณภาพจากองค์กรภายนอกหรือผลการวิจัยที่สถานศึกษา จัดทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาเองตลอดจนใช้ผลการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นฐานในการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน การติดตามตรวจสอบและปรับปรุงงานเป็นระยะ จะช่วยให้งานบรรลุผลได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ ผลที่เกิดกับผู้เรียนก็จะเป็นที่พึงพอใจกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับช่วงต่อจากสถานศึกษาด้วยการดำเนินงานที่ทุกคน มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบร่วมกัน เช่นนี้ ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

จะเป็น ส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่แท้จริงและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีชีวิตในการทำงาน ของทุกคนเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ยึดคุณภาพผู้เรียนฝังแน่นอยู่ในจิตใจ ระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นงานที่สถานศึกษาปฏิบัติอยู่และนำมา จัดให้เป็นระบบที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน เชื่อถือได้ สม่าเสมอและ พัฒนาต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจต่อ สังคมได้ว่า สถานศึกษามีศักยภาพในการจัดการศึกษา รายงานสาธารณชนได้ว่าผู้เรียนทุกคนของ สถานศึกษาได้รับการเรียนรู้หรือไม่ เพียงใด ใช้ วิธีการใดในการพัฒนาผู้เรียน และทราบได้อย่างไรว่า ผู้เรียนทุกคนเกิดการเรียนรู้ ตลอดจน ต้องมีการเปลี่ยนแปลงอะไรอีกบ้าง เพื่อให้ผู้เรียนทุกคน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สามารถบรรลุผลตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ดังนั้นระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้สถานศึกษา พัฒนาไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง ภายใต้หลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนา ภาวะความรับผิดชอบ การจัดการ ศึกษาที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อัน นำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้สังคมมั่นใจว่าผู้เรียนทุก คน มีความรู้ความสามารถ บุคลิกภาพ ลักษณะ และคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐานอย่างแท้จริง ถึงแม้ว่าในระยะเวลาที่ผ่านมาผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาได้พยายาม ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาไทยมาโดยตลอด แต่ผลที่ได้รับยังไม่อยู่ในขั้นพอใจและมั่นใจ ได้ว่ามีคุณภาพเพียงพอ ทัดเทียมกับนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยสนใจที่จะทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิสูตร ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษาและเป็น แนวทางในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง มี คุณภาพ ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นการสร้างความ เชื่อมั่นต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิสูตร

3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ครูผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพระดับประถมศึกษา และครูผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพระดับปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 156 โรงเรียนๆ ละ 4 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 624 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ครูผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพระดับประถมศึกษาและครูผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 113 โรงเรียน จากการเปิดตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (Krejcie, R. & Morgan, 1970) โรงเรียนๆ ละ 4 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 452 คน ซึ่งในการวิเคราะห์พหุตัวแปรใช้เกณฑ์ของ Hair คือ กลุ่มตัวอย่างต้องไม่น้อยกว่า 400 หน่วย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured informal interview) ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์นี้ โดยนำผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 มาเป็นแนวทางประกอบการจัดทำแบบสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 18 คน โดยแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling)

2.2 แบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ซึ่งแบบสอบถามความคิดเห็นนี้ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปประกอบด้วยสถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์ในตำแหน่ง โดยกำหนดให้เป็นการตอบแบบเลือกตอบ (check list) ตอนที่ 2 การถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert, 1987: 27-35)

2.3 แบบประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตรสูตร เพื่อประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert, 1987: 27-35)

3. การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ

เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ความสอดคล้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หากค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.67 ข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา หากข้อคำถามใดมีค่าดัชนีต่ำกว่า 0.6 ข้อคำถามนั้นก็ถูกตัดออกไป หรือต้องนำมาแก้ไขใหม่

3.2 การทดลองใช้ (try out) เครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างทุกประการ จำนวน 10 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือวิจัย โดยการรวบรวมแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาทั้งหมด นำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ (α -coefficient) ตามวิธีของครอนบาค 0.95 แล้วนำมาปรับปรุงเครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3.3 แบบประเมินคู่มือและรับรองรูปแบบ เพื่อประเมินคู่มือและรับรองรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 รูป/คน

3.4 แบบประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร เพื่อประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตศึกษาเพื่อแจ้งผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ สถานศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในทุกชั้นตอน

4.2 การเก็บข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็น ผู้วิจัยจัดส่งและรับคืนแบบสอบถาม ทั้งด้วยตนเอง และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากระบบ Google Form แล้วนำข้อมูลที่แบบสอบถาม (Opinionnaire) จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ

4.3 ประเมินและรับรองรูปแบบเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ โดยวิธี ประเมินและรับรองรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยผู้วิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

4.4 การเก็บข้อมูลแบบประเมินรูปแบบ ผู้วิจัยจัดส่งและรับคืนแบบสอบถาม ทั้งด้วย ตนเอง และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากระบบ Google Form แล้วนำข้อมูลที่เป็น แบบสอบถาม (Opinionnaire) จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามในส่วนของการความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหาร จัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 รูปมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มา ตรวจนับคะแนนแต่ละข้อ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ และในภาพรวม วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

5.3 วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ใช้การสกัด องค์ประกอบ (Factor Exploratory) ด้วยวิธีองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis : PCA) โดยใช้วิธีการหมุนแกนองค์ประกอบ ด้วยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax Rotation) โดยเกณฑ์การเลือก องค์ประกอบที่มีน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ของตัวแปรนั้นมี ค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งเป็นค่าน้ำหนักที่มีนัยสำคัญในทางปฏิบัติ ค่าไอเกน (Eigen Value) ที่ มากกว่าหนึ่งตามเกณฑ์ของไคเซอร์ ซึ่งเป็นที่นิยมใช้อย่างกว้างขวาง และมีตัวแปรในแต่ละ องค์ประกอบมีจำนวน ตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) ua: Bartlett's Test of Sphericity ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูลว่าเหมาะสมที่จะใช้การ วิเคราะห์ องค์ประกอบหรือไม่ 2) ค่าไอเกน (Eigenvalue) ค่าร้อยละของความแปรปรวน (% Of Variance) ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม (Cumulative %) และค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ (Factor Loading)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวม ตัวแปรที่ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.19 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigen Values) มากกว่า 1 มีจำนวน 14 องค์ประกอบ ซึ่งองค์ประกอบ ที่ 1 – 14 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ทั้งหมดร้อยละ 70.812 แต่เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่า 1 ตัวแปร ที่บรรยายแต่ละองค์ประกอบตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป และมีค่าน้ำหนักปัจจัยตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป พบว่ามี 7 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 1 มีค่าไอเกน (Eigen Values) สูงสุดเท่ากับ 13.511 สามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งหมดได้ร้อยละ 13.246 องค์ประกอบที่ 2 มีค่าไอเกน (Eigen Values) เท่ากับ 11.039 สามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งหมดได้ร้อยละ 10.822 องค์ประกอบที่ 3 มีค่าไอเกน (Eigen Values) เท่ากับ 10.350 สามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งหมดได้ร้อยละ 10.148 องค์ประกอบที่ 4 มีค่าไอเกน (Eigen Values) เท่ากับ 9.045 สามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งหมดได้ร้อยละ 8.868 องค์ประกอบที่ 5 มีค่าไอเกน (Eigen Values) เท่ากับ 6.207 สามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งหมดได้ร้อยละ 6.086 องค์ประกอบที่ 6 มีค่าไอเกน (Eigen Values) เท่ากับ 4.474 สามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งหมดได้ร้อยละ 4.386 องค์ประกอบที่ 7 มีค่าไอเกน (Eigen Values) เท่ากับ 4.464 สามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งหมดได้ร้อยละ 4.377 ซึ่งองค์ประกอบที่ 1 - 7 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ทั้งหมดร้อยละ 57.933 ซึ่งเป็นไปตามที่ Habing (Online) กล่าวว่า องค์ประกอบที่ดีควรอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้น้อยที่สุดร้อยละ 50 จึงจะถือว่าใช้ได้ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ตั้งชื่อองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ 82 ตัวแปร ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 20 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรทางการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 15 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย 14 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 13 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 8 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 6 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 6 ตัวแปร และองค์ประกอบที่ 7 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 6 ตัวแปร

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร แบ่งออกเป็น 3 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 คือ ส่วนนำ ประกอบด้วย แนวคิดและหลักการของการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ส่วนที่ 2 เนื้อหาและแนวทางการดำเนินงาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 2 ทฤษฎีการทางการบริหารสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา องค์ประกอบที่ 6 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา องค์ประกอบที่ 7 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่วนที่ 3 เจาะลึกความสำเร็จ ประกอบด้วย 1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องให้ความสำคัญการในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา และครู เกี่ยวกับการพัฒนางานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดเป็นนโยบายและสนับสนุนงบประมาณและการให้ความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องและผู้ที่มีส่วนได้เสียในการร่วมพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา 2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องจัดทำบันทึกข้อตกลง (Memorandum of Agreement) เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา กับทุกโรงเรียนที่สังกัดมีการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและรายงานผลการปรับปรุงให้ผู้บริหารได้รับทราบและร่วมมือกันในการพัฒนาที่ยั่งยืน 3. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสนับสนุนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในช่องทางที่หลากหลายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา 4. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมและกระตุ้นให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน 5. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างแรงจูงใจและบูรณาการหลักธรรมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยพัฒนาทั้ง ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร พบว่า มีความเหมาะสม ผลการประเมินคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.96 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.10

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.34 มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.35 และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.31

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า 1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 1 ผลที่ได้จากการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 1 ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 82 ตัวแปร ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรทางการบริหารสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา องค์ประกอบที่ 6 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา องค์ประกอบที่ 7 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการ บริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้ทรัพยากรทางการบริหารที่มีอย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างกลายตามิตร ทั้งด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการศึกษา และด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอาศัยความร่วมมือจากเครือข่ายทางวิชาการและวิชาชีพ มาร่วมพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา คุณภาพผู้เรียน และคุณภาพครู สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาชาติ และข้อกำหนดในกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 สอดคล้องกับงานวิจัยของ โจเซฟและจูเซฟ (Joseph and Juseph, 1997) ได้ทำ การวิจัยเรื่องปัจจัยที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาโดยมีการตรวจสอบการรับรู้ของนักเรียนนิวซีแลนด์ ที่เกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการด้านการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มี 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านวิชาการ มี 3 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านโอกาสทางอาชีพ มี 2 ตัวบ่งชี้ 3)

ด้านโปรแกรมการศึกษา มี 4 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านค่าใช้จ่ายและเวลา มี 3 ตัวบ่งชี้ 5) ด้านลักษณะทางกายภาพ มี 3 ตัวบ่งชี้ 6) ด้านที่ตั้ง ของสถานศึกษา มี 2 ตัวบ่งชี้และ 7) ด้านอื่นๆ ได้แก่ อิทธิพลของครอบครัว กลุ่มเพื่อน และบุคคลทั่วไป นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐ ตะวัน ลี้มประสงค์(2556) ได้ทำการวิจัย การบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษา สำหรับอนาคต พบว่า องค์ประกอบ การบริหารจัดการการประกันคุณภาพ สถานศึกษาสำหรับอนาคต ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการ 2) การวางแผน 3) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 4) การนำผลการประเมินไปใช้และ 5) ภาวะผู้นำสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมรัฐ แก้วสังข์(2557) ได้ทำการวิจัย องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) บริหารทรัพยากรบุคคล 2) บริหารงานวิชาการ 3) บริหารแบบมีอาชีพ 4) บริหารควบคุมคุณภาพ 5) การบริหารเทคโนโลยีและนวัตกรรม 6) การบริหารขวัญและกำลังใจ และ 7) การบริหารการสื่อสาร

2. การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร แบ่งออกเป็น 3 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 คือ ส่วนนำ ส่วนที่ 2 เนื้อหา และแนวทางการดำเนินงาน ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในขั้นตอนการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เนื้อหาสาระของรูปแบบจากเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวข้องและนำตัวแปรการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตรที่วิเคราะห์ได้จำนวน 82 ตัวแปร มาประมวลสรุปเข้าด้วยกันได้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร สอดคล้องกับแนวคิดของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรมล รอดไพ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร พบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น มี 3 ด้าน 9 รูปแบบ 78 กิจกรรม ใช้การบริหารงานอย่างมีคุณภาพ (PDCA) ร่วมกับการบริหารแบบร่วมมือ ร่วมกับการบริหารแบบกระจายอำนาจ และบูรณาการหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร โดยยึดการกำหนดมาตรฐานตาม

กฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 2) ผลการประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ตามหลักทฤษฎีปาปนิกรสูตรทั้ง 3 ด้าน ทั้ง 9 รูปแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดม อรุณราช (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 53 ตัวบ่งชี้ คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มี 7 ตัวบ่งชี้ 2) ทฤษฎีการบริหาร มี 7 ตัวบ่งชี้ 3) การบริหารจัดการ มี 6 ตัวบ่งชี้ 4) การจัดการเรียนการสอน มี 11 ตัวบ่งชี้ 5) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล มี 6 ตัวบ่งชี้ 6) เครือข่ายความร่วมมือ มี 5 ตัวบ่งชี้ และ 7) คุณภาพผู้เรียน มี 11 ตัวบ่งชี้ 2) ผลการยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิกรสูตร พบว่า โดยรวมผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิกรสูตร ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นประโยชน์ ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งในเชิงนโยบายและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับประกาศกฎกระทรวง ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องแนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 และ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ และในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methodology) ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิกรสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิลเลอร์ ดี (Willer, D., 1986) กล่าวว่าในการพัฒนารูปแบบอาจมีขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันไปแต่โดยทั่วไปแล้วอาจจะแบ่งออกเป็นสองขั้นตอนใหญ่ๆ คือ 1) การสร้างรูปแบบ (Construct) 2) การหาความตรง (Validity) ของรูปแบบส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนว่ามีการดำเนินการอย่างไรขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดซึ่ง

เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้นๆ หากเป็นการพัฒนารูปแบบที่เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ อาจมีขั้นตอนในการดำเนินการ 2 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การพัฒนารูปแบบ 2) การทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบหากจะทำการสร้างรูปแบบที่ดีเพื่อการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะในรูปแบบที่สร้างต้องระบุให้เห็นเด่นชัดว่ามีตัวแปรหรือองค์ประกอบที่สำคัญ อย่างไรบ้าง บ่งชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ว่าแต่ละตัวแปรจะเป็นผลกันอย่างไร ความสัมพันธ์เหล่านั้น ตอบสนองวัตถุประสงค์ของการสร้างรูปแบบหรือไม่ในขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็นที่จะช่วยสนับสนุนการพิสูจน์รูปแบบข้อมูลจะต้องเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ พิสูจน์ได้ มีเหตุผลของความเชื่อถือได้เพียงพอข้อเท็จจริงตลอดจนข้อมูลต่างๆ ที่ใช้ประกอบจะต้องเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป และผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมประสงค์ ยมนา (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบรูปแบบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) แนวคิดและหลักการของรูปแบบ 3) กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ 4) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ 5) คำอธิบายรูปแบบ และ 6) แนวการประเมินรูปแบบ โดยมีกลไกดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ได้แก่ 6.1) การเตรียมการ ประกอบด้วย การตกลงร่วมกัน 6.2) การดำเนินการ ประกอบด้วย การออกแบบกิจกรรม การลงมือปฏิบัติ การประเมินผล และ 6.3) การรายงาน ประกอบด้วย การนำเสนอ การทบทวนผลการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนขับเคลื่อนด้วยหลักการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม ความรับผิดชอบ การกระจายอำนาจและมีเงื่อนไขปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จ ได้แก่ ภาวะผู้นำ ความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม คณะกรรมการดำเนินงาน ความเป็นกัลยาณมิตร และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมิน การพัฒนารูปแบบ การบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านประโยชน์ของรูปแบบ โดยมีผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพบว่า โดยภาพรวมด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านประโยชน์ มีระดับมากที่สุดทุกด้าน

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร มี 7 องค์ประกอบ 82 ตัวแปร ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 20 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 15 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการสถานศึกษา

ประกอบด้วย 14 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 13 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 8 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 6 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 6 ตัวแปร และองค์ประกอบที่ 7 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 6 ตัวแปร ดังแผนภูมิภาพ

แผนภูมิภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 1 ตามหลักทฤษฎี ป้าตักสูง พบว่า ได้องค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ 82 ตัวแปร ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 20 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 ทฤษฎีการทางการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 15 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย 14 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 13 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 8 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 6 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 6 ตัวแปร และองค์ประกอบที่ 7 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 6 ตัวแปร

แปร การประเมินและรับรองรูปแบบทั้ง 7 องค์ประกอบ ใน 4 ด้าน คือ ด้านความถูกต้อง (Accuracy) 2) ด้านความเหมาะสม (Propriety) 3) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และ 4) ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) ผ่านการประเมินคิดเป็นร้อยละ 100 ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ในพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย จากการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ควรนำรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไปพัฒนา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยพัฒนาทั้ง ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา และครู เกี่ยวกับการพัฒนาประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดเป็นนโยบายและสนับสนุนงบประมาณ และการให้ความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องและผู้ที่มีส่วนได้เสียในการร่วมพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ต้องจัดทำบันทึกข้อตกลง (บันทึกข้อตกลง) เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในกับทุกโรงเรียนที่สังกัดมีการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและรายงานผลการปรับปรุงให้ผู้บริหารได้รับทราบและร่วมมือกันในการพัฒนาที่ยั่งยืน 4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ควรส่งเสริมให้มีโรงเรียนต้นแบบเพื่อเป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนางานประกันคุณภาพภายในของแต่ละโรงเรียน โดยแบ่งเป็นกลุ่มเครือข่าย หรือกลุ่มอำเภอ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งเสริมและพัฒนางานประกันคุณภาพภายในร่วมกัน 5) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมและพัฒนาให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 6) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างแรงจูงใจและบูรณาการหลักธรรมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยพัฒนาทั้ง ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 7) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติโดยนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้กับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป 1) หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับ ดูแลการดำเนินงานของสถานศึกษาทุกสังกัด ควรร่วมมือกับสถานศึกษาในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสำเร็จของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่มีขนาดและบริบทที่แตกต่างกัน 2) ควรมีการวิจัยโดยนำรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไปพัฒนา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงเพื่อให้มีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบที่เหมาะสม และเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น 3) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่น 4) ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรมอื่น และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. เอกสารชุดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ณัฐตะวัน ลิ่มประสงค์. (2556). การบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิรมล รอดไพ. (2564). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมรัฐ แก้วสังข์. (2557). องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2566-พ.ศ.2570), สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2566. จาก : <https://www.nsw1.go.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สมประสงค์ ยมนา. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อุดม อรุณราช. (2563). องค์ประกอบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Joseph, Mathew and Beatriz Joseph. (1997). Service quality in education: a student perspective. Quality Assurance in Education 5.
- Krejcie, R. & Morgan. (1970). Determining sample sizes for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30, 607-610.
- Likert, R. (1967). The human organization: Its management and value. New York: McGraw-Hill.
- Willer, D.(1986). Scientific sociology: Theory and method. Englewood Cliff. N.J.:Prentice-Hall.